

Uzasadnienie Rady: Stanowisko Rady (UE) nr 17/2021 w pierwszym czytaniu w sprawie przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Europejski Korpus Solidarności” oraz uchylającego rozporządzenia (UE) 2018/1475 i (UE) nr 375/2014

(2021/C 181/02)

I. WPROWADZENIE

1. W dniu 11 czerwca 2018 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Europejski Korpus Solidarności” oraz uchylającego [rozporządzenie w sprawie Europejskiego Korpusu Solidarności] i rozporządzenie (UE) nr 375/2014 ⁽¹⁾.
2. Parlament Europejski przyjął swoje stanowisko w pierwszym czytaniu w dniu 12 marca 2019 r. ⁽²⁾.
3. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął opinię w dniu 17 października 2018 r. ⁽³⁾. Europejski Komitet Regionów przyjął opinię na posiedzeniu w dniach 5–6 grudnia 2018 r. ⁽⁴⁾.
4. Na posiedzeniu w dniu 26 listopada 2018 r. Rada uzgodniła częściowe podejście ogólne ⁽⁵⁾ do wniosku Komisji, dające prezydencji mandat do prowadzenia negocjacji z Parlamentem Europejskim. W ramach negocjacji odbyły się cztery posiedzenia trójstronne i wiele posiedzeń na szczeblu technicznym, a podczas ostatnich rozmów trójstronnych w dniu 11 grudnia 2020 r. ostatecznie osiągnięto wstępne porozumienie ogólne.
5. W dniu 18 grudnia 2020 r. Komitet Stałych Przedstawicieli zatwierdził ostateczny tekst kompromisowy będący wynikiem rozmów trójstronnych ⁽⁶⁾. Tekst został następnie przekazany Parlamentowi Europejskiemu.
6. W dniu 11 stycznia 2021 r. ostateczny tekst kompromisowy ⁽⁷⁾ zatwierdziła jednogłośnie Komisja Kultury i Edukacji w Parlamencie Europejskim.

II. CEL

7. Ogólnym celem programu „Europejski Korpus Solidarności” na lata 2021–2027 jest zwiększanie zaangażowania osób młodych i organizacji w wysokiej jakości łatwo dostępne działania solidarnościowe, głównie w wolontariat, i w ten sposób wzmacnianie spójności, solidarności, demokracji, tożsamości europejskiej i aktywnego obywatelstwa w Unii i poza jej granicami, a zarazem podejmowanie wyzwań społecznych i humanitarnych w terenie, ze szczególnym naciskiem na promowanie zrównoważonego rozwoju, włączenia społecznego i równych szans.
8. Program ma dwa komponenty akcji umożliwiające uczestnictwo osób młodych: działania solidarnościowe i działania w zakresie pomocy humanitarnej (Europejski Ochotniczy Korpus Pomocy Humanitarnej). Akcje wspierane w ramach programu obejmują w przypadku obu komponentów wolontariat, projekty solidarnościowe, działania służące tworzeniu sieci kontaktów oraz środki zapewniające jakość i wsparcie.
9. W ramach programu wspierane są działania solidarnościowe mające wyraźną europejską wartość dodaną, która jest widoczna na przykład w: ich transnarodowym charakterze; ich potencjalnej komplementarności wobec innych programów i polityk na wszystkich szczeblach; ich wymiarze europejskim, jeżeli chodzi o tematy, cele, podejścia, spodziewane wyniki i inne aspekty; ich podejściu w kwestii zaangażowania osób młodych z różnych środowisk lub ich wkładzie w skuteczne wykorzystanie unijnych narzędzi przejrzystości i uznawalności.

⁽¹⁾ Dokument 9993/1/18 REV 1 + ADD 1–5.

⁽²⁾ Dz.U. C 23 z 21.1.2021, s. 218.

⁽³⁾ Dokument EESC-2018-04028-AC.

⁽⁴⁾ Dokument 5321/19.

⁽⁵⁾ Dokument 14787/18.

⁽⁶⁾ Dokument 13847/20.

⁽⁷⁾ <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/217229/CULT%20Voting%20session%2011%20January%202021%20Results.pdf>

III. ANALIZA STANOWISKA RADY W PIERWSZYM CZYTANIU

10. Stanowisko Rady w pierwszym czytaniu uwzględnia niemal wszystkie zmiany do wniosku Komisji uzgodnione przez Radę w jej częściowym podejściu ogólnym z dnia 26 listopada 2018 r.; chodzi w szczególności o:
- wymóg, by uczestnikami były osoby legalnie przebywające w państwie uczestniczącym,
 - zdefiniowanie portalu Europejskiego Korpusu Solidarności,
 - możliwość wykorzystania maksymalnie 20 % budżetu na działania wolontariackie wewnątrz kraju,
 - ewaluacja śródkresowa, która ma zostać przedłożona przez Komisję do dnia 31 grudnia 2024 r.,
 - dodanie klauzuli o środkach ostrożności i środkach naprawczych w celu zabezpieczenia interesów finansowych Unii, zgodnie z rozporządzeniem finansowym, oraz
 - szereg poprawek do motywów.
11. Stanowisko Rady w pierwszym czytaniu zawiera także następujące kluczowe elementy, co do których podczas rozmów trójstronnych osiągnięto porozumienie między współprawodawcami:

Główne kwestie

12. Parlament Europejski wyraził zastrzeżenia dotyczące zarządzania programem i ograniczonej roli Parlamentu w procesie decyzyjnym w przypadku nowych inicjatyw wprowadzanych w okresie programowania. Współprawodawcy uzgodnili dodanie nowego motywu, który wyjaśnia, że akcje lub inicjatywy, które nie są wspierane na mocy przedmiotowego rozporządzenia, nie mogą zostać zamieszczone w programie prac.
13. Pula środków finansowych uzgodniona przez współprawodawców to kwota ustalona przez Radę Europejską w kontekście wieloletnich ram finansowych (WRF) 2021–2027 wynosząca 1 009 mln EUR. Ta kwota oznacza zmniejszenie budżetu w przybliżeniu o 20 % w porównaniu z pierwotnym wnioskiem Komisji zakładającym kwotę 1 260 mln EUR.
14. Jeśli chodzi o zakres programu i podział jego budżetu, uzgodniono usunięcie z programu komponentu dotyczącego staży i pracy i dodanie odpowiadającego mu budżetu (8 %) do komponentu dotyczącego działań solidarnościowych, co oznacza, że trafi do niego 94 % budżetu. Pozostałe 6 % budżetu zostanie przeznaczone na komponent dotyczący pomocy humanitarnej.
15. Mimo że Europejski Korpus Solidarności jest zasadniczo programem opartym na inkluzywności, w celu wyeksponowania tego aspektu dodano nowy artykuł *Włączenie osób młodych o mniejszych szansach* oraz szereg innych przepisów zwiększających włączający charakter programu.
16. Istotną kwestią podczas negocjacji między współprawodawcami były także ubezpieczenia, w tym ich zakres, i wymogi dotyczące poświadczeń. W wyniku negocjacji, a częściowo w świetle wniosków wyciągniętych z pandemii COVID-19 i jej wpływu na wolontariuszy Europejskiego Korpusu Solidarności, w różnych częściach tekstu wprowadzono szereg przepisów zwiększających ubezpieczenie uczestników, w tym jego zakres, a także kontrole bezpieczeństwa w celu ochrony osób znajdujących się w trudnej sytuacji, np. dzieci.
17. Jeśli chodzi o granicę wiekową w przypadku wolontariuszy wspierających działania humanitarne, w tekście utrzymuje się ogólną zasadę zakładającą dla wszystkich wolontariuszy przedział wiekowy 18–30 lat, ale wprowadza się szczególne odstępstwo dla wolontariuszy wspierających działania humanitarne (górną granicę wiekową 35 lat). Udoskonalono przepisy dotyczące doświadczonych trenerów, mentorów i ekspertów.
18. Chociaż Parlament Europejski przedłożył obszerne poprawki i dodatkowe propozycje tekstów w odniesieniu do komponentu dotyczącego pomocy humanitarnej, współprawodawcy zgodzili się przyjąć tylko część z nich, dostrzegając jego specyficzny charakter, ale także fakt, że komponent ten stanowi jedynie 6 % programu. Ostateczny tekst kompromisowy przepisów dotyczących pomocy humanitarnej w ramach programu zapewnia równowagę w tym względzie, a oprócz podwyższenia granicy wiekowej współprawodawcy uzgodnili także dodanie w tekście głównych zasad pomocy humanitarnej, a także wzmocnionych środków ochronnych mających zastosowanie do wolontariatu wspierającego operacje pomocy humanitarnej.

Inne kwestie

19. Komisja zaproponowała początkowo w swoim wniosku ograniczony zestaw wskaźników, natomiast Rada i Parlament Europejski uzgodniły, że załącznik zostanie uzupełniony o bardziej szczegółowe wskaźniki.
20. Współprawodawcy uzgodnili wzmocnienie przepisów dotyczących organizacji uczestniczących, w szczególności w odniesieniu do znaku jakości Europejskiego Korpusu Solidarności.
21. Współprawodawcy uzgodnili również wzmocnienie przepisów odnośnie do ewaluacji śródkresowej programu i do certyfikatu „pieczęci doskonałości”.
22. W kilku przepisach wprowadzono zmiany zgodnie z horyzontalnym podejściem Rady do wszystkich dossier związanych z wieloletnimi ramami finansowymi. Obejmuje to w szczególności dodanie czasu trwania programu w art. 1 zgodnego z ramami czasowymi WRF na lata 2021–2027, przepisów dotyczących uczestnictwa państw trzecich, przepisów dotyczących finansowania skumulowanego i alternatywnego oraz przepisów dotyczących mocy wstecznej (data rozpoczęcia stosowania programu „Europejski Korpus Solidarności” to 1 stycznia 2021 r.).

IV. PODSUMOWANIE

23. Stanowisko Rady w pierwszym czytaniu w pełni odzwierciedla ogólne kompromisowe porozumienie osiągnięte w negocjacjach między Parlamentem Europejskim a Radą, prowadzonych przy wsparciu Komisji.
 24. To kompromisowe porozumienie zostało potwierdzone pismem z dnia 15 stycznia 2021 r. skierowanym przez przewodniczącą parlamentarnej Komisji Kultury i Edukacji do przewodniczącego Komitetu Stałych Przedstawicieli. W piśmie tym przewodnicząca Komisji Kultury i Edukacji stwierdza, że jeżeli Rada oficjalnie przekáže Parlamentowi swoje stanowisko w uzgodnionej formie, przewodnicząca zaleci, by Parlament Europejski na posiedzeniu plenarnym zatwierdził stanowisko Rady bez poprawek – z zastrzeżeniem weryfikacji prawnojęzykowej – w drugim czytaniu.
-